

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

Закарпатський угорський інститут імені Ф. Ракоці ІІ

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Науковий журнал

Випуск 4

Берегове 2023

"Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" засновано у листопаді 2021 р. та видається за рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ.

Науковий журнал виходить два рази на рік.

Видання включено до «Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» **Категорії «Б»**, наказом Міністерства освіти і науки України № 768 від 20.06.2023 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ (протокол №12 від 20.12.2023 р.)

Редакційна колегія:

Головний редактор – *Бачо Роберт*, д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Перший заступник головного редактора – *Пойда-Носик Ніна*, д.е.н., професор, професор кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Заступник головного редактора, відповідальний редактор – *Макарович Вікторія*, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Заступник головного редактора, відповідальний секретар – *Лоскоріх Габрієлла*, доктор філософії з обліку і оподаткування, заступник завідувача кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна.

Члени редакційної колегії:

Орлов Ігор – д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Внукова Наталія – д.е.н., проф., заслужений економіст України, професор кафедри митної справи та фінансових послуг, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Україна;

Коваленко Юлія – д.е.н, проф, завідувач кафедри фінансових ринків та технологій, Державний податковий університет, Україна; *Бондарук Таїсія* – д.е.н, проф, заслужений економіст України, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна;

Завербний Андрій – д.е.н, проф., професор кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності Національного університету «Львівська політехніка», Україна; *Вдовенко Наталія* – д.е.н., проф., завідувач кафедри глобальної економіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна;

Новіченко Людмила – к.е.н, доц., доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна; *Живко Зінаїда* – д.е.н, проф., ректор Академії економіки і педагогіки, Чеська Республіка; *Феньвеш Вероніка* – габлітований доктор наук з галузі економіки, проф.,

Дебреценський університет, Угорщина; *Махова Рената* – габлітований доктор наук з галузі економіки, доц., проректор, Університет Й. Шельє, Словацька Республіка; *Ілеш Балінт Чобо* – к.е.н, проф.,

Університет Яноша Наймана, Угорщина; *Дунай Анна* – доктор філософії з галузі економіки, проф., Університет Яноша Наймана, Угорщина; *Петі Мартон* – доктор наук з галузі економіки, віце-президент, Національний інститут стратегічних досліджень Угорщини, доцент кафедри соціально-економічної географії та планування міста, Університет Корвінус, Угорщина; *Сас Левенте* – доктор наук з галузі економіки, проф., заступник декана факультету Економіки та бізнес-адміністрування, Клужький університет імені Бабеша-Бойяї, Румунія.

УДК 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т імені Ф. Ракоці ІІ. Берегове, 2023. Вип. 4. (2023). 694 с. Текст укр., англ., угор.

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук. Статті публікуються на умовах міжнародної ліцензії [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Публікація видання здійснюється за сприяння Інституту Стратегічних Досліджень Угорщини.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90202 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ, 2023

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Tudományos folyóirat

4. szám

Beregszász 2023

Az "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" tudományos folyóirat 2021-ben lett alapítva, és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa határozata alapján jelenik meg.

A tudományos folyóirat évente kétszer jelenik meg.

A **Folyóirat** az Ukrán Oktatási és Tudományos Minisztérium 2023. június 20-án kelt 768. számú rendelete alapján „**B**” kategóriájú folyóiratnak minősül, melyben publikálhatóak az ukrainai fokozatszerzéshez szükséges tudományos eredmények.

Kiadáshoz ajánlotta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2023. december 20-i 12. sz. jegyzőkönyv)

Szerkesztőbizottság:

Főszerkesztő – **Prof. Dr. Bacsó Róbert**, közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Számvitel és Auditálás Tanszék vezetője, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Általános főszerkesztő-helyettes – **Prof. Dr. Pojda-Noszik Nina**, közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Számvitel és Auditálás Tanszék professzora, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Főszerkesztő-helyettes, felelős szerkesztő – **dr. Makarovics Viktória**, közgazdaságtudomány kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel és Auditálás Tanszék docense, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Főszerkesztő-helyettes, felelős titkár – **dr. Loszkorih Gabriella**, PhD, tanszékvezető-helyettes, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Szerkesztőbizottság:

Prof. Dr. Orlov Igor – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, az Ukrainai Közgazdaságtudományi Akadémia akadémikusa, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna; **Prof. Dr. Vnukova Natália** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajna érdemesült közgazdásza, Vám és Pénzügyi Szolgáltatások Tanszék professzora, Szemen Kuznyec Harkovi Nemzeti Gazdaságtudományi Egyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Kovalenko Julia** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Pénzügyi Piacok és Technológiák Tanszék vezetője, Állami Adóegyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Bondáruk Tajiszija** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajna tiszteletbeli közgazdásza, Pénzügyek, Bank és Biztosítás Tanszék vezetője, Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Auditálási Akadémia, Ukrajna; **Prof. Dr. Záverbuij András** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Külgazdasági és Vámtevékenység Tanszék professzora, Lembergi Nemzeti Politechnikai Egyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Vdovenko Natália** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Globális Közgazdaság Tanszék vezetője, Ukrajna Nemzeti Bioerőforrás- és Természetgazdálkodási Egyetem, Ukrajna; **dr. Novicsenko Ljudmila** – közgazdaságtudományok kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel, Auditálás és Adózás Tanszék docense, Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Auditálási Akadémia, Ukrajna; **Prof. Dr. Zsivko Zinaida** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, rektor, Közgazdasági és Pedagógiai Akadémia, Csehország; **Dr. habil. Fenyves Veronika** – PhD, egyetemi tanár, tanszékvezető, oktatási dékánhelyettes, Gazdaságtudományi Kar, Számviteli és Pénzügyi Intézet, Controlling Tanszék, Debreceni Egyetem, Magyarország; **Dr. habil. Ing. Machová Renáta** – PhD, rektorhelyettes, egyetemi docens, Selye János Egyetem, Szlovákia; **Prof. Dr. Illés Bálint Csaba** – PhD, egyetemi tanár, Neumann János Egyetem, Magyarország; **Prof. Dr. Dunai Anna** – PhD, egyetemi tanár, Neumann János Egyetem, Magyarország; **Dr. Péti Márton** – PhD, Nemzetstratégiai Kutatóintézet, elnökhelyettes; egyetemi docens, Gazdaságföldrajz és városfejlesztés tanszék, Budapesti Corvinus Egyetem, Magyarország; **Prof. Dr. Szász Levente** – PhD, egyetemi tanár, dékánhelyettes, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Magyar Intézet, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Románia.

ETO 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics: tudományos folyóirat / szerk.: R. Bacsó, N. Pojda-Noszik, V. Makarovics. II. RFKMF. Beregszász, 2023. 4. szám (2023). 694 c.

Az „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” tudományos folyóiratban a doktoranduszok, posztgraduális hallgatók, kutatók és gyakorlati szakemberek tudományos kutatásait tesszük közzé. A tanulmányok [Creative Commons Attribution 4.0.](#) c. nemzetközi licence alapján jelennek meg

Az "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" megjelenésében együttműködő partner volt a Nemzetstratégiai Kutatóintézet.

*A nyomtatott tömegűjékoztatási eszközök állami nyilvántartásba vételéről szóló igazolás száma
KB 25089-15029P 2021. november 8.*

Tudományos folyóirat alapítója:

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Cím: 90202, Beregszász, Kossuth tér 6.

A tudományos folyóirat hivatalos honlapja:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2023

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

**Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College
of Higher Education**

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Scientific journal

Volume 4

Berehove 2023

„Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” was founded in November, 2021 and is published by the decision of the Academic Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

The scientific journal is published twice a year.

The journal is included in Category "B" according to the "List of scientific professional editions of Ukraine, in which the results of dissertations for the degree of Doctor of Science and Ph.D. can be published", by order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 768 dated 20.06.2023.

Recommended for publication by the Academic Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education (protocol No. 12 dated December 20, 2023)

Editorial board:

Editor-in-Chief – *Bacho Robert*, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine;

First Deputy Editor-in-Chief – *Poyda-Nosyk Nina*, Doctor of Economics, Professor, Professor at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine;

Deputy Editor-in-Chief, managing Editor – *Makarovykh Viktoriia*, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine.

Deputy Editor-in-Chief, responsible secretary – *Gabriella Loskorikh*, Candidate of Economic Sciences, Deputy Head of the Accounting and Auditing Department, FR II THCHE, Ukraine

Editorial Board Members:

Ihor Orlov - Doctor of Economics, Professor, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine, FR II THCHE, Ukraine; *Nataliia Vnukova* – Doctor of Economics, Professor, Honored Economist of Ukraine, Professor at the Department of Customs Affairs and Financial Services, Symon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine; *Yuliia Kovalenko* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Financial Markets and Technologies, State Tax University, Ukraine; *Taisiia Bondaruk* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Finance, Banking and Insurance, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Ukraine; *Andrij Zaverbnyj* - Doctor of Economics, Professor, Professor at the Department of Foreign Trade and Customs of the Lviv Polytechnic National University, Ukraine; *Natalia Vdovenko* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Global Economy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine; *Liudmyla Novichenko* – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting, Auditing and Taxation, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Ukraine; *Zinaida Zhyvko*– Doctor of Economics, Professor, Rector, Academy of Economics and Pedagogy, Czech Republic; *Fenyves Veronika* - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Head of the Department of Controlling, University of Debrecen, Hungary; *Makhova Renata* - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Associate Professor, Vice-rector, J. Selye University, Slovak Republic; *Illés Bálint Csaba* – Candidate of Sciences in Economics, Professor, John von Neumann University, Hungary; *Dunay Anna* – Doctor Philosophy in Economics, Professor, John von Neumann University, Hungary; *Peti Marton* - Doctor Philosophy in Economics, vice-president, Research Institute for National Strategy, Hungary; associate professor, Department of Geography and Planning, Corvinus University of Budapest, Hungary; *Szász Levente* – Doctor of Management, Professor, Deputy Dean at the Faculty of Economics and Business Administration, Babeş-Bolyai University, Romania.

UDC 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics: scientific journal / editor. : R. Bacho, N. Poyda-Nosyk, V. Makarovykh. FR II THCHE. Berehove, 2023. Vol. 4. (2023) 694 p. Text Ukrainian, English, Hungarian.

Scientific journal „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” intended for scientists, doctoral students, post-graduate students, practitioners and a wide range of readers who are interested in issues in the field of economic sciences. Articles are published under the terms of the [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) International License.

Publication of the scientific journal "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" is carried out with the assistance of the Research Institute for National Strategy.

*State registration certificate of a printed mass media
Series KB No. 25089-15029P dated November 8, 2021.*

The founder of the scientific journal is

Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

Correspondence address: Kossuth sq.6, Berehove

The official website of the scientific journal:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1.

НАЦІОНАЛЬНА ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Пойда-Носик Н., Бачо Р. Оцінка перспектив бізнесу в автомобільній промисловості України: національні та регіональні аспекти розвитку галузі	19
Атамас О. Інвестиційна привабливість регіонів України: проблематика, рекомендації, перспективи	29
Венгер В., Романовська Н., Шейко О. Кон'юнктурні особливості українського ринку круп	37
Шалаї К., Максим Дьєрдьє Надь Т. Аналіз економічної просторової структури: фокус на Великобританію	51
Кравченко О., Бадай А. Роль державного регулювання оплати праці	60
Кривенко Н. Оцінка міжнародної економічної інтеграції: методичні підходи з виділенням агропродовольчих ринків	70
Перекуда Ю. Оцінка конкурентоспроможності господарств у виробництві продукції тваринництва через призму показників імпорту та експорту	80
Похиленко Н. Права інтелектуальної власності як стримуючий чинник інноваційної активності в сільському господарстві	92
Пушкар Т., Славута О. Сприйняття процесів цифровізації мешканцями як основа впровадження програм збалансованого розвитку міст	107
Самусевич Я., Теницька І., Рудиченко А. Оцінювання впливу екологічного контролю на забезпечення раціонального природокористування в Україні	118
Сидоренко Є. Проблеми цифрової трансформації територіальних громад та шляхи їх вирішення	134
Харченко Н. Деякі аспекти соціально-економічних детермінант здоров'я	144
Усата Н. Концептуальні основи циркулярної економіки в сільському господарстві	153
Шапуров О. Промислові інновації: інтернет речей, блокчейн, цифровий двійник	164
Шуба М., Шуба О. Світовий ринок легкових автомобілів: особливості та тенденції розвитку	178

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

Журавльова І. Фінансовий менеджмент в сучасному вимірі	188
Балінтова М. Вивчення зв'язку між зеленим банківським маркетингом і лояльністю до банку на прикладі словацьких клієнтів	205
Богріновцева Л., Бондарук О., Ключка О. Фінансова безпека страхового ринку: теоретичний аспект	216
Поті Б., Сока К., Потокі Л. Застосовність моделей прогнозування банкрутства в секторі роздрібної продовольчої продукції західної Угорщини	227
Даудова Г., Грінько А. Еволюція процесів цифровізації в діяльності фінансових органів місцевого самоврядування в Україні	240
Жиглей І., Лайчук С., Поліщук І. Бібліографічний аналіз публікацій щодо соціального інвестування за даними платформи Web of Science	253
Заїчко І. Особливості та основні напрями грошово-кредитної політики України в умовах воєнного стану	264
Орехова К., Головко О. Вибір організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової безпеки газорозподільних підприємств	277
Татаринцева Ю., Юр'єва І., Назарова Т. Вплив розвитку соціальної відповідальності та сталого цифрового маркетингу на фінансову складову бізнес-процесів в умовах цифрової економіки	293
Шишкіна О. Вплив фінтех інновацій на глобальні валютні ринки	307
Ярошевич Н. Рівень фінансової децентралізації місцевих бюджетів в Україні	321

РОЗДІЛ 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Варцаба В., Макарович В., Лоскоріх Г. Аналіз проблематики обліку інноваційного капіталу в Україні	334
Ганусич В., Йолтуховська О., Шеверя Я. Концепція створення вартості в інтегрованій звітності	346
Грицай О., Лішнянська І. Облікове забезпечення визначення собівартості надани медичних послуг	358
Дубинська О. Теоретичні й практичні аспекти аудиту фінансової звітності як напряму виявлення загроз фінансовій безпеці підприємства в умовах воєнного стану	374
Єршова Н. Бухгалтерський консалтинг як «м'яка технологія» підтримки розвитку малого та середнього бізнесу	385
Кошіль А., Мельянова Л. Економічна сутність та облікове відображення електронних грошей в умовах сучасності	397
Макаренко І., Рудиченко А. Цифрова відповідальність компаній: економічна сутність поняття та концептуальні підходи	409
Мартін К., Сіладі Н. Важливість цінності бренду з позиції активів компанії	421
Мірошниченко О., Щигорєва В. Система оподаткування малого бізнесу: досвід Польщі	435
Микієвич О., Тивончук О. Виклики та перспективи переходу до міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні та світі	448
Москаль Н. Перспективи застосування технології блокчейну в аудиторській діяльності	458
Московчук А., Дорош В. Детермінанти формування фінансових результатів: ретроспективний та перспективний аналіз	468
Нашкерська Г. Обмеження визнання інформації активом в бухгалтерському обліку	479
Онищенко В., Кононенко Д., Чупін М. Інструменти стратегічного аналізу в управлінні підприємством: огляд, класифікація, критерії вибору	493
Писаренко Т. Організація управлінського обліку грошових коштів від операційної діяльності	507
Портоварас Т. Види сучасного економічного аналізу та їх характеристика	516
Скаска О., Дмишко Я. Проведення зовнішньої оцінки ефективності та якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту банку	529
Сарахман О., Шурпенкова Р., Калайтан Т. Сучасні реалії незалежного аудиту фінансової звітності банків	540
Цятковська О. Методологічні основи побудови обліку нефінансових активів державних установ	552
Шишкова Н. Автоматизація обліку запасів: інноваційні технології, оцінка ефективності	563

РОЗДІЛ 4. МЕНЕДЖМЕНТ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

Тан Ч.Ч. Бібліометричний картографічний аналіз компетенцій, адаптованих до промисловості 4.0 та 5.0 на основі літератури про великі дані: наслідки для кар'єрної орієнтації	578
Альхмад Г. Фактори, що впливають на жіноче підприємництво в країнах, що розвиваються. Наскільки ми далекі від підтримки жіночого підприємництва?	591
Васильчак С., Штерма Т. Трудовий потенціал як об'єкт менеджменту	605
Вороніна В., Захарова Л. Стратегічне управління роботою команд в умовах сучасного наукового, інноваційного та бізнес-середовища	613
Антал К., Максим Дьєрдье Надь Т. Проблеми та досвід працевлаштування за кордоном у відображенні емпіричного дослідження	623
Немчук П. Особливості управління розвитком корпоративних аграрних формувань	633
Прокопов Д. Біоенергетика у сталому розвитку сільського господарства: проблеми та перспективи розвитку галузі	643
Серьогіна Д., Матвєєва Н., Пушкар Т. Інноваційний розвиток в рамках сталого розвитку: пошук балансу між економічною ефективністю та екологічною стійкістю	653
Барабшне Карпаті Д., Оросне Ілчік Б. Визначення особистого хисту до підприємництва у здобувачів вищої освіти	666

РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ на монографію Бачо Р., Пойда-Носик Н. «Automotive industry in Ukraine: key approaches to assessing labor market and business perspectives»	682
РЕЦЕНЗІЯ на монографію Лоскоріх Л., Перчі О. «Обліково-аналітичне забезпечення діяльності ІТ-підприємств в Україні»	684
Загальні вимоги до оформлення рукописів	686

TARTALOM

1.FEJEZET. NEMZETI ÉS REGIONÁLIS GAZDASÁG

Pojda-Noszik N., Bacsó R. Üzleti kilátások értékelése Ukrajna autóiiparában: nemzeti és regionális vonatkozások	19
Atamász A. Ukrajna régióinak befektetési vonzata: problémák, ajánlások, jövőbeni kilátások	29
Venger V., Romanovszka N., Sejkó O. Az ukrán gabonapiac konjunkturális jellemzői	37
Sallai K., Makszim Györgyné Nagy T. Gazdasági térszerkezet-elemzés: fókuszban Nagy-britannia	51
Krávcsenko O., Badaj A. A munkabér állami szabályozásának szerepe	60
Krivenkó N. Nemzetközi gazdasági integráció értékelése: módszertani megközelítések az agrár-élelmiszer piacok kiválasztásakor	70
Pereguda Gy. A gazdaságok versenyképességének mérése az állati eredetű termékek előállításában az import és export mutatók segítségével	80
Pohilenkó N. A szellemi tulajdonjogok, mint a mezőgazdasági innovációs tevékenység visszatartó tényezője	92
Puskár T., Szlavuta O. A digitalizációs folyamatok lakossági elfogadása a kiegyensúlyozott városfejlesztési programok megvalósítása érdekében	107
Szamuszevics J., Tenyicka I., Rudicsenkó A. A környezeti ellenőrzés hatásának mérése Ukrajnában a racionális természetgazdálkodás érdekében	118
Szidorenkó J. A kistérségek digitális átalakulásának problémái és megoldási lehetőségei	134
Harcsenkó N. Az egészséget meghatározó társadalmi-gazdasági tényezők néhány vonatkozása	144
Uszáta N. A körforgásos gazdaság fogalmi alapjai a mezőgazdaságban	153
Sapurov A. Ipari innovációk: tárgyak internete, blokklánc, digitális hasonmás	164
Suba M., Suba O. Személygépkocsik világpiaça: jellemzői és fejlődési trendjei	178

2. FEJEZET. PÉNZ- ÉS BANKÜGY

Zsuravlyova I. Pénzügyi menedzsment a jelenkori dimenzióban	188
Bálintová M. A zöld bankmarketing és a bankhűség kapcsolatának vizsgálata Szlovák ügyfelek esetében	205
Bohrinceva L., Bondaruk O., Klyucska O. A biztosítási piac pénzügyi biztonsága: elméleti megközelítés	216
Patyi B., Szóka K., Pataki L. Csődelőrejelző modellek alkalmazhatósága a nyugat-magyarországi élelmiszer-kiskereskedelmi szektorban	227
Daudova G., Hrinýkó A. A digitalizációs folyamatok evolúciója az ukrajnai helyi önkormányzatok pénzügyi szerveinek tevékenységében	240
Zsiblej I., Lajcsuk S., Poliscsuk I. Társadalmi befektetésekkel foglalkozó publikációk bibliográfiai elemzése a Web of Science platform adatai alapján	253
Zajicskó I. Ukrajna monetáris és hitelpolitikájának sajátosságai és irányai a hadiállapot idejében	264
Orjekhova K., Golovkó O. A gázelosztó vállalkozások pénzügyi biztonságát szavatoló szervezeti és gazdasági mechanizmus kiválasztása	277
Tatarinceva J., Jurjeva I., Nazarova T. A társadalmi felelősségvállalás és a fenntartható digitális marketing fejlődésének hatása az üzleti folyamatok pénzügyi komponensére a digitális gazdaság körülményei között	293
Siskina O. A fintech innovációk hatása a globális valutapiacokra	307
Jarosevics N. A helyi költségvetések pénzügyi decentralizációjának szintje Ukrajnában	321

3. FEJEZET. SZÁMVITEL ÉS ADÓÜGY

Varcaba V., Makarovics V., Loszkorih G. Az innovációs tőke számviteli problémáinak elemzése Ukrajnában	334
Hanuszics V., Joltuhovszka O., Severya Ja. Az értékteremtés koncepciója az integrált jelentéstételben	346
Hricáj O., Lisnyánska I. Az orvosi szolgáltatások önköltségének meghatározásához szükséges számviteli alátámasztás sajátosságai	358
Dubinszka O. A pénzügyi beszámoló köznyelvű vizsgálatának elméleti és gyakorlati aspektusai, mint a hadiállapot idejében működő vállalatok pénzügyi biztonságát fenyegető veszélyeinek azonosítási iránya	374
Jersova N. A számviteli tanácsadás mint "puha technológia" a kis- és középvállalkozások fejlődésének támogatására	385
Kosil A., Meliankova L. Az elektronikus pénz gazdasági lényege és számviteli tükrözése a jelenkori körülményekben	397
Makarenkó I., Rudicsenkó A. A vállalatok digitális felelősségvállalása: gazdasági tartalom és koncepcionális megközelítések	409
Martin K., Szilágyi N. A márkaérték fontossága a vállalat eszközeinek szempontjából	421
Mirosznicsenkó O., Scsigorjeva V. A kisvállalkozások adórendszere: Lengyelország tapasztalata	435
Mikijejics O., Tivoncuk O. A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokra való áttérés kihívásai és kilátásai Ukrajnában és a világban	448
Moszkály N. A blockchain-technológia használatának kilátásai a könyvvizsgálói tevékenységekben	458
Moszkovcsuk A., Doros V. A pénzügyi eredmények kialakulásának meghatározó tényezői: retrospektív és prospektív elemzés	468
Naskerszka G. Az információ eszközként való elismerésének korlátozásai a számvitelben	479
Oniscsenkó V., Kononenkó D., Csupin M. Stratégiai elemzési eszközök a vállalatirányításban: áttekintés, osztályozás, kiválasztási kritériumok	493
Piszarenkó T. A működési tevékenységekből származó cash flow-k vezetői számvitelének megszervezése	507
Portovárász T. A modern gazdasági elemzés típusai és jellemzőik	516
Skaszko O., Dmiskó J. A bank belső ellenőrzésért felelős egység munkahatékonyságának és -minőségének külső értékelése	529
Szarakhman O., Surpenkova R., Kalajtan T. A bankok pénzügyi kimutatásainak jelenkori valósága a független könyvvizsgálat tükrében	540
Cjatkovszka O. Az állami intézmények nem pénzügyi eszközeinek számviteli módszertani szempontok alapján	552
Siskova N. A készletek számvitelének automatizálása: innovatív technológiák és hatékonyságértékelés	563

4. FEJEZET. MENEDZSMENT ÉS INNOVATÍV FEJLŐDÉS

Tan Cs.Cs. Az Ipar 4.0-hoz és 5.0-hoz adaptált kompetenciák bibliometrikus feltérképezése a Big Data szakirodalom alapján: a pályaorientációra gyakorolt hatás	578
Almhamad G. A női vállalkozói készséget befolyásoló tényezők a fejlődő országokban. Milyen messze vagyunk a női vállalkozások támogatásától?	591
Vasilycsák Sz., Sterma T. A munkaerőpotenciál, mint a menedzsment tárgya	605
Voronina V., Zaharova Ly. Csapatmunka stratégiai irányítása modern tudományos, innovatív és üzleti környezetben	613
Antal K., Makszim Györgyné Nagy T. A külföldi munkavállalás kihívásai, tapasztalatai egy empirikus kutatás tükrében	623
Nemcsuk P. Az agráripari vállalkozások szervezeti sajátosságai	633
Prokopov D. Bioenergia a mezőgazdaság fenntartható fejlődésében: az ipar fejlődésének problémái és kilátásai	643
Szeryogina D., Matvejeva N., Puskár T. Innovatív fejlődés a fenntartható fejlődés kereteiben: egyensúly megtalálása a gazdasági hatékonyság és a környezeti fenntarthatóság között	653
Barabásné dr. Kárpáti D., Oroszné Ilcsik B. Vállalkozói hajlandóság vizsgálata az egyetemi hallgatók körében	666

RECENZÍÓK

Recenzió Bacsó Róbert és Pojda-Noszik Nina "Ukrajna autóipara: kulcsfontosságú megközelítések a munkaerőpiaci és üzleti kilátások értékeléséhez" című monográfiájára	682
Recenzió Loszkorih Gabriella és Pércsi Oxána "Az ukrajnai IT-vállalkozások tevékenységének számviteli és elemzési támogatása" című monográfiájára	684
Publikációs követelmények	689

CONTENT

CHAPTER 1. NATIONAL AND REGIONAL ECONOMY

Poyda-Nosyk N., Bacho R. Assessing business perspectives in the automotive industry of Ukraine: national and regional aspects of sectoral development	19
Atamas O. Investment attractiveness of regions in Ukraine: problems, recommendations, prospects	29
Venger V., Romanovska N., Sheiko O. Conjuncture features of the Ukrainian grain market	37
Sallai K., Makszim Györgyné Nagy T. Economic spatial structure analysis: focus on Great Britain	51
Kravchenko O., Badai A. The role of state regulation of wages	60
Kryvenko N. Assessment of international economic integration: methodological approaches with the selection of agricultural markets	70
Perehuda Yu. Assessment of the competitiveness of farmhouses in the production of livestock products through the prism of import and export indicators	80
Pohylenko N. Intellectual property rights as a restriction factor of innovative activity in agriculture	92
Pushkar T., Slavuta O. Perception of digitalization processes by residents as a basis for implementing programs of balanced urban development	107
Samusevych Ya., Tenytska I., Rudychenko A. Assessment of the impact of environmental control on ensuring rational nature use in Ukraine	118
Sydorenko Ye. Digital transformation as an economic tool restoration of territorial communities	134
Kharchenko N. Some aspects of socio-economic determinants of health	144
Usata N. Conceptual foundations of the circular economy in agriculture	153
Shapurov O. Industrial innovations: Internet of things, blockchain, digital double	164
Shuba M., Shuba O. The global market of passenger cars: features and development trends	178

CHAPTER 2. FINANCE AND BANKING

Zhuravlyova I. Financial management in the contemporary dimension	188
Bálintová M. Examining the relationship between green bank marketing and bank loyalty in the case of Slovak customers	205
Bohrinovtseva L., Bondaruk O., Klyuchka O. Financial security of the insurance market: theoretical aspect	216
Patyi B., Szóka K., Pataki L. Applicability of bankruptcy prediction models in the western Hungarian food retail sector	227
Daudova G., Grinko A. The evolution of digitization processes in the activities of financial bodies of local self-government in Ukraine	240
Zhyhlei I., Laichuk S., Polishchuk I. Bibliographical analysis of publications on social investment according to Web of Science platform data	253
Zaichko I. Peculiarities and main directions of the monetary and credit policy of Ukraine under martial law	264
Oriekhova K., Golovko O. Choosing an organizational and economic mechanism to ensure the financial security of gas distribution companies	277
Tataryntseva Yu., Yuryeva I., Nazarova T. The impact of the development of social responsibility and sustainable digital marketing on the financial component of business processes in the conditions of the digital economy	293
Shyshkina O. The impact of fintech innovations on global currency markets	307
Yaroshevych N. The level of local budgets financial decentralization in Ukraine	321

CHAPTER 3. ACCOUNTING AND TAXATION

Vartsaba V., Makarovych V., Loskorikh G. An analysis of the accounting problems for innovative capital in Ukraine	334
Hanusych V., Yoltukhovska O., Sheverya Ya. The concept of value creation in integrated reporting	346
Hrytsai O., Lishnyanska I. Accounting support for determining the cost of medical services	358
Dubynska O. Theoretic al and practical aspects of the audit of financial statements as a way identifying threats to the financial security of the enterprise in the conditions of martial law	374
Yershova N. Accounting consulting as a "soft technology" for supporting the development of small and medium-sized businesses	385
Koshil A., Meliankova L. Economic essence and reflection in the accounting of electronic money in modern conditions	397
Makarenko I., Rudychenko A. Digital responsibility of companies: Economic essence of the concept and conceptual approaches	409
Martin K., Szilágyi N. The importance of brand value in the view of the company's assets	421
Miroshnicheno O., Schigoryeva V. The system of taxation of small business: the experience of Poland	435
Mykiiievych O., Tyvonchuk O. Challenges and prospects of transition to International Financial Reporting Standards in Ukraine and worldwide	448
Moskal N. Prospects for the use of blockchain technology in auditing	458
Moskovchuk A., Dorosh V. Determinants of formatting the financial results: retrospective and prospective analysis	468
Nashkerska H. Barriers to the accounting recognition of information as an asset	479
Onyshchenko V., Kononenko D., Chupina M. Strategic analysis tools in enterprise management: overview, classification, selection criteria	493
Pysarenko T. Organization of managerial accounting for operating cash flows	507
Portovaras T. Types of modern economic analysis and their characteristics	516
Skasco O., Dmyshko Ya. Conducting an external assessment of the performance and quality of work of the bank's internal audit unit	529
Sarakhman O., Shurpenkova R., Kalaitan T. Modern realities of independent audit of banks' financial statements	540
Tsiatkovska O. Methodological basis for constructing the accounting of non-financial assets in state institutions	552
Shyshkova N. Automation of inventory accounting: innovative technologies, efficiency assessment	563

CHAPTER 4. MANAGEMENT AND INNOVATIVE DEVELOPMENT

Tan Chai Ching Big Data Literature-based Bibliometric Mapping Analysis for Competences Adaptable to Industry 4.0 and 5.0: Implications for Career Orientation	578
Almhamad G. The factors affecting women entrepreneurship in developing countries. How far are we from supporting women entrepreneurship?	591
Vasylchak S., Shterma T. Labor potential as an object of management	605
Voronina V., Zakharova L. Strategic management of team work in the conditions of a modern scientific, innovative and business environment	613
Antal K., Makszim Györgyné Nagy T. The challenges and experiences of employment abroad in the reflection of an empirical research	623
Nemchuk P. Peculiarities of managing the development of corporate agrarian formations	633
Prokopov D. Bioenergy in the sustainable development of agriculture: problems and prospects for the development of the industry	643
Serogina D., Matvieieva N., Pushkar T. Innovative development within the framework of sustainable development: finding a balance between economic efficiency and environmental sustainability	653
Barabásné dr. Kárpáti D., Oroszné Ilcsik B. Examination of entrepreneurial propensity among university students	666

MONOGRAPH REVIEWS

REVIEW of the Monograph by R. Bacho and N. Poyda-Nosyk «Automotive industry in Ukraine: key approaches to assessing labor market and business perspectives»	682
REVIEW of the monograph by Loskorich L., Perchi O. «Accounting and analytical support of the activities of IT enterprises in Ukraine»	684
General requirements for manuscripts	691

DOI 10.58423/2786-6742/2023-4-240-252

УДК 336.1:352

Галина ДАУДОВА

к. держ. упр., доцент кафедри менеджменту, бізнесу та професійних комунікацій,
ННІ «Каразінський банківський інститут» Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна, м. Харків, Україна
ORCID ID: 0000-0001-6100-2099

Алла ГРІНЬКО

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту, бізнесу та професійних комунікацій,
ННІ «Каразінський банківський інститут» Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна,
м. Харків, Україна
ORCID ID: 0000-0002-5324-6926

ЕВОЛЮЦІЯ ПРОЦЕСІВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

***Анотація.** Питання ефективного управління муніципальними коштами в умовах фінансової децентралізації не втрачає своєї актуальності. У статті досліджено основні етапи поступового впровадження цифрових технологій у бюджетну діяльність на місцевому рівні, що обумовлені інноваційним розвитком електронних інструментів та застосуванням інформаційно-комунікативних технологій для взаємодії органів місцевого самоврядування з громадянськими та учасниками бюджетного процесу. Доведено, що трансформація бюджетної системи пов'язана з розвитком та модернізацією телекомунікаційної інфраструктури, що використовується при казначейському обслуговуванні місцевих бюджетів. Результатом інноваційного розвитку стала цифровізація місцевих бюджетів, що полягає у створенні системи електронного управління бюджетними коштами, механізмів інформаційного забезпечення фінансових органів та органів казначейства, головних розпорядників та отримувачів бюджетних коштів, покращенні автоматизованої взаємодії центральних та регіональних органів виконавчої влади, підвищенні відкритості використання публічних коштів, розширенні можливості фізичних та юридичних осіб впливати на прийняття рішень, які стосуються використання публічних коштів. Розглянуто вплив чинників на процес розвитку цифровізації в бюджетній сфері, зокрема децентралізація влади, програмно-цільовий метод планування та виконання місцевих бюджетів, середньострокове бюджетного планування, а також критерії, що характеризують системність заходів комплексного розвитку телекомунікаційного середовища для обміну інформацією. Наведено аспекти впровадження цифрових технологій щодо виконання місцевих бюджетів, застосування яких підвищує ефективність управління муніципальними фінансами, рівень публічності та прозорості. Запропоновані заходи зміцнення цифрового потенціалу органів місцевого самоврядування, реалізація яких дозволить створити нові можливості доступу до електронних послуг учасникам бюджетного процесу, а також широкого залучення громадян до обговорення планування та розподілу видатків місцевого бюджету.*

Ключові слова: цифровізація місцевих бюджетів, інноваційний розвиток, інформаційно-комунікативні технології, цифрова співпраця, бюджетний процес, управління муніципальними фінансами

JEL Classification: G28

Absztrakt. Az önkormányzati pénzeszközök hatékony kezelésének kérdése a pénzügyi decentralizáció körülményei között továbbra is aktuális. A cikk a digitális technológiák helyi szintű költségvetési tevékenységekbe történő fokozatos bevezetésének főbb állomásait vizsgálja, amelyek az elektronikus eszközök innovatív fejlesztésének, valamint az információs és kommunikációs technológiák alkalmazásának eredményét a helyi önkormányzatok és a helyi önkormányzatok közötti interakcióban a nyilvánosság és a költségvetési folyamat résztvevői számára mutatja be. Bizonyított, hogy a költségvetési rendszer átalakítása összefügg a helyi költségvetések kincstári szolgáltatásában használt távközlési infrastruktúra fejlesztésével, korszerűsítésével. Az innovatív fejlesztés eredménye a helyi költségvetések digitalizálása, amely a költségvetési források elektronikus kezelési rendszerének, a pénzügyi és kincstári szervek, a fő kezelők és a költségvetési források címzettjeinek információs támogatási mechanizmusok létrehozásában, továbbá a központi és regionális végrehajtó hatóságok automatizált interakciójának javításában áll, valamint a közpénzek felhasználásának nyitottabbá tételében, a magán- és jogi személyek közpénzek felhasználásával kapcsolatos döntéshozatali befolyásolási képességének bővítésében. A költségvetési szférában a digitalizáció fejlődési folyamatára a tényezők hatását vizsgáljuk, különös tekintettel a hatalom decentralizációjára, a helyi költségvetések tervezésének és végrehajtásának programcélú módszerére, a középtávú költségvetési tervezésre, valamint azon jellemző kritériumokra, amelyek jelzik az információcsere távközlési környezetének átfogó fejlesztésére irányuló intézkedések rendszerességét. Bemutatjuk a digitális technológiák megvalósításának a helyi költségvetések végrehajtásával kapcsolatos szempontjait, amelyek alkalmazása növeli az önkormányzati pénzgazdálkodási hatékonyságát, valamint a nyilvánosság és átláthatóság szintjét. A helyi önkormányzati szervek digitális potenciáljának erősítésére javasolunk intézkedéseket, amelyek megvalósítása új lehetőségeket teremt a költségvetési folyamatban résztvevők számára az elektronikus szolgáltatásokhoz való hozzáféréséhez, valamint az állampolgárok széles körű bevonását a helyi önkormányzatok tervezésének és költségvetési kiadások elosztásának megvitatásába.

Kulcsszavak: helyi költségvetések digitalizálása, innovatív fejlesztés, információs és kommunikációs technológiák, digitális együttműködés, költségvetési folyamat, önkormányzati pénzgazdálkodás.

Abstract. The issue of effective management of municipal funds in the conditions of financial decentralization does not lose its relevance. The article examines the main stages of the gradual introduction of digital technologies into budget activities at the local level, which are due to the innovative development of electronic tools and the use of information and communication technologies for the interaction of local self-government bodies with the public and participants in the budget process. It is proven that the transformation of the budget system is connected with the development and modernization of the telecommunications infrastructure used in the treasury service of local budgets. The result of innovative development was the digitization of local budgets, which consists in the creation of a system of electronic management of budget funds, information support mechanisms for financial bodies and treasury bodies, main administrators and recipients of budget funds, improvement of automated interaction of central and regional executive bodies, increased openness of the use of public funds, expanding the ability of individuals and legal entities to influence decision-making related to the use of public funds. The influence of factors on the process of development of digitalization in the budgetary sphere is considered, in particular, the decentralization of power, the program-target method of planning and implementation of local budgets, medium-term budget planning, as well as criteria characterizing the systematicity of measures for the comprehensive development of the telecommunications environment for information exchange. Aspects of the implementation of digital technologies regarding the implementation of local budgets are presented, the use of which increases the efficiency of municipal finance management, the level of publicity and transparency. Proposed

measures to strengthen the digital potential of local self-government bodies, the implementation of which will create new opportunities for access to electronic services for participants in the budget process, as well as broad involvement of citizens in the discussion of planning and distribution of local budget expenditures.

Key words: *digitization of local budgets, innovative development, information and communication technologies, digital cooperation, budget process, management of municipal finances*

Постановка проблеми. Активне впровадження цифрових технологій до сфер економіки країни та використання інформаційних комунікацій, спрямованих на взаємодію органів державної влади та місцевого самоврядування з громадянами, суттєво змінили підходи до формування та виконання бюджетів на місцевому рівні.

Електронні інструменти залучення громадського суспільства у сферу фінансової та бюджетної політики надали можливість застосування електронні форми взаємодії учасників бюджетного процесу, розширення можливості фізичних та юридичних осіб впливати на прийняття рішень, які стосуються використання публічних коштів.

Електронне урядування забезпечило якість надання послуг головним розпорядникам та отримувачам бюджетних коштів, підвищило рівень відкритості та прозорості діяльності фінансових органів місцевого самоврядування.

Концептуальні засади розвитку е-урядування визначили напрями модернізації публічних послуг з використанням інструментів інформаційно-комунікаційних технологій: «відкритий бюджет», «громадський бюджет», он-лайн обговорення питань, що стосуються бюджетного законодавства тощо [1].

Проте, воєнний стан, подовжений у зв'язку з триваючою російською збройною агресією проти України, визначив нові умови до організації бюджетного процесу та обслуговування місцевих бюджетів, що вимагають подальшої модернізації інформаційного забезпечення фінансових інститутів.

Комплексне дослідження інформаційних технологій, що забезпечують виконання місцевих бюджетів під час воєнних дій, має на меті підвищити рівень автоматизації процесів управління муніципальними фінансами та прискорити процес обробки бюджетних документів фінансовими органами, головними розпорядниками і отримувачами бюджетних коштів.

Впровадження цифровізації до бюджетного процесу на місцевому рівні досить тісно пов'язано з інформаційною системою казначейського обслуговування. Застосування в практичній площині інформаційно-комунікативних технологій для їх використання органами Державного казначейства на етапах виконання місцевих бюджетів, обумовлює актуальність вирішення питань удосконалення електронних ресурсів для оптимізації системи інформаційної взаємодії учасників бюджетного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади цифрової трансформації державних фінансів та стан цифровізації бюджетної системи

України досліджено Г. Матвієнко [2], О. Кохутою, М. Олашин, Д. Поповим [3]. Аспекти впровадження цифрових технологій у бюджетну діяльність та аналіз їх впливу на прозорість бюджетно-правових відносин наведено науковцями Л. Гриценко, Л. Захаркіною, О. Захаркіним, В. Новіковим, Р. Чухно [4], К. Токаревою [5]. Можливі ризики, що виникають в процесі застосування цифровізації у сферу бюджету і фінансів, визначено І. Артем'євою, М. Яковенко [6].

Проте, практичні нароби з питань впровадження електронного бюджетування в діяльність місцевих фінансових органів, головних розпорядників та отримувачів бюджетних коштів підкреслюють доцільність дослідження цифрової співпраці та застосування цифрових продуктів на місцевому рівні.

Формулювання цілей статті. Метою статті є висвітлення стану розвитку цифровізації у формуванні місцевих бюджетів та визначення проблемних питань, пов'язаних з впровадженням інформаційних технологій у практичну діяльність органів місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концепція розвитку цифрової економіки України передбачає поступове впровадження основних принципів цифровізації до сфер діяльності виконавчих органів місцевого самоврядування.

Трансформація бюджетної системи в контексті розвитку електронних послуг визначила етапи цифровізації місцевих бюджетів, що обумовлені тенденцією створення системи електронного управління бюджетними коштами (таблиця 1).

Таблиця 1.

Еволюція процесів цифровізації на рівні місцевих бюджетів*

Етапи	Роки	Коментар
Перший етап	Січень 2002 - липень 2002	Створення телекомунікаційного середовища для взаємодії та обміну інформацією між органами казначейської служби, органами податкової служби, місцевими фінансовими органами; Розгорнення каналів прямого модемного зв'язку та налаштування системи електронних платежів між учасниками бюджетного процесу; Побудова сучасної телекомунікаційної мережі; Впровадження нового програмного забезпечення АС «Казна – Доходи», АС «Казна - Видатки».
Другий етап	2005 - 2007 роки	Створення веб-сайту Казначейства у мережі Інтернет; Збільшення серверного та телекомунікаційного обладнання; Розширення інформативності сайту; Оновлення програмного забезпечення щодо захисту інформації, що використовуються при обслуговуванні клієнтів казначейського обслуговування; Проведення експерименту щодо впровадження механізму реєстрації юридичних та фінансових зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів; Розширення функцій Державної казначейської служби України в частині виконання видатків державного та місцевих бюджетів.

Етапи	Роки	Коментар
Третій етап	2008-2010 роки	Подальше реформування системи телекомунікаційних мереж та організація корпоративного Інтернет-зв'язку; Можливість щоденно отримувати інформацію, що стосується виконання видатків у розрізі головних розпорядників бюджетних коштів.
Четвертий етап	2011-2014 роки	Удосконалення регламенту розробки, прийняття та виконання місцевого бюджету; Взаємоузгодженість дій Міністерства фінансів України та місцевих рад з питань залучення міжнародних фінансових інститутів для інвестування розвитку територіальних громад; Модернізація бухгалтерського обліку та застосування єдиного підходу до ведення бухгалтерського обліку, фінансової та бюджетної звітності; Впровадження зовнішнього аудиту та внутрішнього контролю в бюджетних установах і організаціях; Забезпечення прозорості та відкритості публічних коштів, представлення інформації громадськості, що стосується складання, розгляду, затвердження та виконання місцевих бюджетів.
П'ятий етап	2015 – 2016 роки	Модернізація програмного забезпечення «Інформаційно-аналітичної системи-Місцеві бюджети»; Здійснення аналізу індикаторів, що висвітлюють показники доходної та видаткової частини місцевих бюджетів
Шостий етап	З 2017 року до тепер	Використання програмно-цільового підходу до планування та виконання місцевих бюджетів; Впровадження «Інформаційно-аналітичної системи управління плануванням та виконанням місцевих бюджетів «LOGICA»; Накладення електронного підпису посадових або уповноважених осіб та електронний обмін інформацією між Міністерством фінансів України та учасниками бюджетного процесу на місцевому рівні в відкритому програмному інтерфейсі.

*Джерело: розроблено авторами

Отже, перший етап цифрових перетворень на місцевому рівні розпочався з запровадження казначейського обслуговування місцевих бюджетів (за доходами та міжбюджетними трансфертами – з січня 2002 року, за видатками – з липня 2002 року) [7]. Цей етап характеризується:

- створенням телекомунікаційного середовища для взаємодії та обміну інформацією між органами казначейської служби, органами податкової служби, місцевими фінансовими органами;

- розгорненням каналів прямого модемного зв'язку та налаштуванням системи електронних платежів між учасниками бюджетного процесу [7].

Відповідно до Указу Президенту України від 05.12.2002 №1133/2002 «Про невідкладні заходи щодо вдосконалення механізмів казначейського обслуговування» за 2003-2004 роки проведена побудова сучасної телекомунікаційної мережі, що надало можливість впровадити нове програмне

забезпечення АС «Казна – Доходи» до системи казначейського виконання бюджетів за доходами та здійснювати проведення операцій з виконання місцевих бюджетів за видатками в єдиній автоматизованій системі з використанням програмно-технічного комплексу казначейського обслуговування АС «Казна - Видатки» [8].

Використання цифрових технологій передачі даних та збільшення пропускну́ї спроможності каналів передачі забезпечили оперативність обслуговування місцевих бюджетів.

Створення високошвидкісної телекомунікаційної інфраструктури на базі інформаційних ресурсів Державної казначейської служби стали підґрунтям організації системи надання інформації місцевим фінансовим органам про виконання місцевих бюджетів у єдиній системі обміну фінансовою інформацією в режимі реального часу.

Другий етап розвитку електронного бюджету на місцевому рівні (з 2005 року по 2007 рік) супроводжувався створенням веб-сайту Казначейства у мережі Інтернет, збільшенням серверного та телекомунікаційного обладнання. Розширення інформативності сайту вимагало оновлення програмного забезпечення щодо захисту інформації, що використовуються при обслуговуванні клієнтів казначейського обслуговування.

Протягом 2005 року на базі органів казначейства було проведено експеримент, що передбачав впровадження механізму реєстрації юридичних та фінансових зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів. Результатами проведеного експерименту стало удосконалення програмно-технічних комплексів з питань обліку зобов'язань головних розпорядників та одержувачів бюджетних коштів за видатками.

Розширення функцій Державної казначейської служби України в частині виконання видатків державного та місцевих бюджетів, зокрема, встановлення лімітів та контролю за використанням бюджетних коштів, тощо, обумовили створення нових розділів аналітичної інформації, для використання якої організовано авторизований доступ фінансових органів та інших учасників бюджетного процесу до щоденної звітності про виконання запланованих показників. Модернізація веб-сайту Казначейства розширила функціональні можливості платіжної системи, оптимізувала розподіл надходжень між державним та місцевими бюджетами, покращила взаємодію центральних та місцевих органів виконавчої влади, встановила пріоритетність платежів, підвищила ефективність управління муніципальними фінансами та результативність їх використання.

Подальше реформування системи телекомунікаційних мереж та організація корпоративного Інтернет-зв'язку обумовили третій етап розвитку електронного бюджету (2008-2010 роки). Починаючи з 2008 року місцевим фінансовим органам надана можливість щоденно отримувати інформацію, що стосується виконання видатків у розрізі головних розпорядників бюджетних коштів. Внаслідок удосконалення процедури казначейського виконання місцевих бюджетів створено єдиний механізм управління видатками, посилено поточний контроль за

цільовим використанням бюджетних коштів та дотриманням бюджетного законодавства [9].

Розбудові цифровізації бюджетного процесу на місцевому рівні сприяло застосування (з 2011 року) оновленого Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс). Четвертий етап еволюції електронного бюджету (2011-2014 роки) характеризується прийняттям змін до бюджетного законодавства в частині:

- удосконалення регламенту розробки, прийняття та виконання місцевого бюджету, що висвітлює організаційні, методичні, методологічні та технічні заходи щодо визначення доходів і видатків;
- взаємоузгодженості дій Міністерства фінансів України та місцевих рад з питань залучення міжнародних фінансових інститутів для інвестування розвитку територіальних громад;
- модернізації бухгалтерського обліку та застосування єдиного підходу до ведення бухгалтерського обліку, фінансової та бюджетної звітності;
- впровадження зовнішнього аудиту та внутрішнього контролю в бюджетних установах і організаціях;
- забезпечення прозорості та відкритості публічних коштів, представлення інформації громадськості, що стосується складання, розгляду, затвердження та виконання місцевих бюджетів [10]. Вимоги, встановлені зазначеним Кодексом, зобов'язують місцеві органи влади забезпечувати публікацію рішень про місцевий бюджет, квартальних звітів про виконання місцевих бюджетів та іншої інформації про бюджет з урахуванням Законів України «Про доступ до публічної інформації» та «Про відкритість використання публічних коштів».

Крім того, створено програмно-технічний комплекс «Клієнт казначейства-Казначейство», що надав доступ до використання інформаційно-електронного ресурсу Державної казначейської служби України розпорядникам та отримувачам коштів місцевих бюджетів, а також дозволив оптимізувати їх витрати на казначейське обслуговування і обробку документації [11].

П'ятий етап розвитку електронного бюджету базується на завданнях, що визначені адміністративно-територіальною децентралізацією, основним призначенням якої виступає забезпечення фінансової спроможності територіальних громад. Починаючи з 2015 року здійснено модернізацію програмного забезпечення «Інформаційно-аналітичної системи-Місцеві бюджети», що включає індикатори оцінки фінансової самостійності місцевого самоврядування. Оновлений механізм оцінки місцевих бюджетів дав змогу здійснювати аналіз індикаторів, що висвітлюють показники дохідної та видаткової частини місцевих бюджетів, зокрема: доходи та видатки загального фонду на одного мешканця, індекс податкоспроможності, рівень дотаційності, частку місцевих податків та зборів, частку заробітної плати у видатках загального фонду бюджету, видатки бюджету на утримання апарату управління на одного мешканця, капітальні видатки бюджету на одного мешканця та їх частку в бюджеті тощо.

Порівняльний аналіз оцінювання зазначених інтегральних показників надав можливість визначити рівень бюджетного забезпечення територіальних громад

при прогнозуванні дохідної частини місцевих бюджетів, складані бюджетних запитів на плановий бюджетний період та наступні два роки, визначені обсягу міжбюджетних трансфертів тощо для реалізації заходів соціального та економічного розвитку регіонів.

Підґрунтям інноваційних змін цифровізації, що характеризують шостий етап її розвитку (з 2017 року до теперішнього часу), виступає програмно-цільовий метод планування та виконання місцевих бюджетів. Конкретизація складових програмно-цільового методу, зокрема, бюджетних програм, відповідальних виконавців бюджетних програм, паспортів бюджетних програм та результативних показників бюджетних програм започаткувала запровадження «Інформаційно-аналітичної системи управління плануванням та виконанням місцевих бюджетів «LOGICA» (далі – ІАС «LOGICA»), що дозволила:

- підвищити рівень автоматизації процесів управління державними фінансами на місцевому рівні;
- покращити обмін інформацією з Міністерством фінансів України, місцевими фінансовими органами, головними розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів;
- прискорити процес створення бюджетних документів та обробку даних, що містяться в них;
- здійснювати контроль дотримання бюджетного законодавства учасниками бюджетного процесу на кожній його стадії [12].

Ця система забезпечується накладенням електронного підпису посадових або уповноважених осіб та регламентує електронний обмін інформацією між Міністерством фінансів України та учасниками бюджетного процесу на місцевому рівні в відкритому програмному інтерфейсі.

Порядок обміну інформацією визначає показники, що передаються місцевими фінансовими органами до Міністерства фінансів України в установленій строк [13], зокрема прогнозні показники місцевих бюджетів на середньостроковий період та граничні показники видаткової частини з урахуванням міжбюджетних трансфертів іншим місцевим бюджетам.

Водночас, у інформаційно-аналітичній системі управління та виконання місцевих бюджетів «LOGICA» реєструється інформація про місцеві запозичення та місцеві гарантії, що відображає валютно-фінансові умови, графіки планових та фактичних надходжень, всі платежі з погашення/обслуговування кредиту, розміщуються рішення про місцевий бюджет, презентуються місцеві бюджети, лімітні довідки про бюджетні асигнування, зміни, що вносяться протягом бюджетного періоду до місцевого бюджету тощо. Також надається інформація щодо стану фінансування соціальних виплат, розподілу вільних залишків, місцевих податків та зборів, податкових пільг із плати місцевих податків.

Технології ІАС «LOGICA» забезпечують можливість головним розпорядникам та відповідальним виконавцям бюджетних програм здійснювати обмін інформацією, що стосується бюджетних запитів, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, кошторисів, планів використання бюджетних коштів.

Підтримку бюджетного процесу з урахуванням принципу єдності бюджетної системи передбачає інформація, що передається Міністерством фінансів України місцевим фінансовим органам, головним розпорядникам, розпорядникам нижчого рівня та одержувачам бюджетних коштів щодо:

- виконання видатків, залишку коштів на рахунках, зареєстрованих бюджетних зобов'язань;
- виконання доходів у розрізі джерел, сум податкового боргу та відстрочених грошових зобов'язань, наданих платникам податків пільг;
- надання місячної, квартальної та річної бюджетної звітності про виконання місцевих бюджетів, використання дотацій та субвенцій, коштів резервного фонду, наявність бюджетної заборгованості, надані місцеві гарантії тощо.

Удосконаленню процесу цифровізації місцевих бюджетів сприяло запровадження середньострокового бюджетного планування, що має на меті підвищення якості управління фінансами. Відповідно до бюджетного законодавства розроблення бюджетних запитів головними розпорядниками коштів для складання прогнозу місцевого бюджету здійснюється на наступні за плановим два бюджетні періоди, що ґрунтується на індикативних показниках за основними видами доходів та видатків, включаючи кредитування та місцевий борг. Прогнозні індикативні показники наводяться у розрізі бюджетних програм, що включають перелік інвестиційних проектів, реалізація яких планується не тільки коштом місцевого бюджету, але коштом державного бюджету та інвестицій, залучених державою від міжнародних фінансових інститутів.

Перехід до середньострокового бюджетного планування є подальшим кроком реформування системи управління муніципальними фінансами в частині підвищення рівня цифровізації контролю за формуванням та виконанням місцевих бюджетів, і, як, наслідок, удосконалення інструментів бюджетного прогнозування та планування з боку головних розпорядників та одержувачів бюджетних коштів [14].

Використання інформаційних систем і технологій на місцевому рівні знайшли своє продовження у Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року, що передбачає реалізацію заходів, які спрямовані [15]:

- на централізацію управління інформаційними технологіями за єдиними стандартами та розбудову інформаційно-телекомунікаційної системи (створення на центральному рівні єдиного сховища даних фінансових, казначейських, податкових, митних органів та інших суб'єктів, які забезпечують інтеграцію інформаційних ресурсів тощо);
- цифровізацію процесів у сфері управління фінансами для впровадження централізованого електронного документообігу та забезпечення захисту інформації;
- формування механізму електронної взаємодії суб'єктів інформаційного обміну для оперативного виконання завдань та зменшення витрат, пов'язаних з забезпеченням їх функціонування;

- впровадження сервісних моделей надання інформаційно-технологічних послуг, систем управління якістю та ризиками, найкращих світових практик і стандартів Європейського Союзу;

- удосконалення підходів до організаційної структури центральних органів влади, місцевого самоврядування та інших суб'єктів інформаційно-телекомунікаційної системи.

Відповідальність за технічну реалізацію цієї Стратегії покладено на державну установу «Відкриті публічні фінанси», що виступає адміністратором інформаційних систем, баз даних, інформаційних ресурсів і реєстрів, серверного та мережевого обладнання, інших елементів інформаційно-технологічної інфраструктури та інформаційно-технологічних ресурсів у системі управління державними фінансами [11].

Перспектива розвитку цифровізації бюджетного процесу на місцевому рівні залежить від фінансування основних напрямів цієї Стратегії.

Таким чином, «поява нових технологій, побудова глобальних, національних і регіональних інформаційних мереж і систем відкриває не тільки технічні, але й економічні можливості для об'єднання інформаційних ресурсів цивілізації і забезпечення доступу до них масового користувача, що приводить до зміни у всіх сферах людської діяльності» [16, с. 48].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Переорієнтація України на інноваційний розвиток пов'язана з цифровізацією соціально-економічних систем і можлива лише за умов масштабної реалізації інноваційних проєктів, а перехід до інноваційної моделі економічного зростання є одним із головних завдань країни на найближчу перспективу. Згідно з логікою розглянутих вище напрямів еволюції процесів бюджетування в умовах цифрової економіки на рівні органів місцевого самоврядування – це сформована траєкторія, за якою покращуються якісні та кількісні параметри діяльності соціально-економічних систем, спрямованих на взаємодію органів державної влади та місцевого самоврядування з громадянами, що суттєво змінює підходи до формування та виконання бюджетів на місцевому рівні. Це досягається шляхом інновацій у глобальному масштабі за рахунок формування інформації як комунікаційної парадигми розвитку цифрової економіки.

Щоб запобігти глобальній інформаційній прогалині, необхідно, насамперед, створити та зміцнити цифровий потенціал всередині країни, в тому числі й органів місцевого самоврядування, та перейти на якісно новий рівень розвитку цифрових технологій. Для цього, на нашу думку, доцільно:

1) включити цифровізацію процесів в установах, організаціях та некомерційних комунальних підприємствах, що фінансуються з місцевого бюджету, як пріоритетний напрямок стратегії соціально-економічного розвитку територіальної громади;

2) усунути інституційні бар'єри, що перешкоджають розвитку цифрової та інноваційної складової на рівні органів місцевого самоврядування, спростити процес доступності до загальнодержавних державних реєстрів та баз даних;

3) забезпечити державну підтримку масштабних планів трансформації та проектів цифровізації інфраструктури територіальних громад, що забезпечує надання адміністративних послуг та реалізацію цифрових проектів у сферах їх життєдіяльності;

4) розробити ефективні заходи для вирішення стратегічних проблем, а саме: зміцнення довіри громадян до формування місцевих бюджетів; збагачення необхідними знаннями та навичками; розширення можливостей використання цифрових даних для визначення доходів, видатків та кредитування, а також отримання звітності;

5) подолати обмеження інфраструктури щодо надання електронних послуг та забезпечити високу якість інформатизації у сфері публічних коштів.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 №649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017> (дата звернення : 23.10.2023).
2. Матвієнко Г.А. Цифрова трансформація державних фінансів в Україні. Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. 2021.Т.26. Вип.1 (86). С. 135-140
3. Попов, Д. І., Котуха, О. С., Олашин, М. М. (2023). Цифровізація бюджетної системи України як інструмент підвищення публічності органів державної влади. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування, (7). URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-7-01-11> (дата звернення : 23.10.2023).
4. Гриценко Л., Захаркіна Л., Захаркін О., Новіков В., Чухно Р. (2022). Вплив цифрових трансформацій на прозорість фінансово-економічних відносин та фінансову безпеку України. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 3(44), 167–175.
5. Токарева К. О. (2021). Цифрові технології у бюджетній діяльності. URL: https://ndipzlr.org.ua/wp-content/uploads/2021/Conf_20.09.21/28.pdf. (дата звернення : 23.10.2023).
6. Артем'єва І. О., Яковенко М. А. (2018). Державний бюджет у цифрову епоху: можливості та загрози. Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. пр. №4. С. 137-145.
7. Про забезпечення запровадження з 1 січня 2002 року казначейського обслуговування місцевих бюджетів: Наказ Міністерства фінансів України від 29.10.2001 №482. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/MF01056?ed=2001_10_29. (дата звернення : 23.10.2023).
8. Про невідкладні заходи щодо вдосконалення механізмів казначейського обслуговування: Указ Президента України від 05.12.2002 №1133/2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1133/2002>. (дата звернення : 23.10.2023).
9. Костенко О. (2010). Актуальні питання розвитку інформаційних технологій в Держказначействі. Казна України. №1 (4). С. 24-25.
10. Бюджетний кодекс України URL : офіц. текст : за станом на 23.10.2023. Електронні текстові дані. URL: <http://zakon.rada.gov> (дата звернення : 23.10.2023).
11. Даудова Г.В., Таукешева Т.Д., Прасол В.М. (2023). Розвиток цифровізації казначейського обслуговування місцевих бюджетів громад. Інвестиції: практика та досвід № 11. С. 58 - 64.
12. Про затвердження Методичних рекомендацій для здійснення реєстрації учасників бюджетного процесу на місцевому рівні в інформаційно-аналітичній системі управління планування та виконання місцевих бюджетів «LOGICA»: Наказ Міністерства фінансів України від 06.11.2020 №690. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Nakaz_690.pdf. (дата звернення : 23.10.2023).
13. Про затвердження Порядку обміну інформацією між Міністерством фінансів України та учасниками бюджетного процесу на місцевому рівні: Наказ Міністерства фінансів України від

30.08.2021 №488. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Nakaz_488.pdf. (дата звернення : 23.10.2023).

14. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки та плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 №1805-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021>. (дата звернення : 23.10.2023).

15. Про схвалення Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 №1467-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021>. (дата звернення : 23.10.2023).

16. Грінько А.П., Грінько П.Л. (2022). Цифрова трансформація бізнесу: теорії, проблеми, механізми. Scientific Collection «InterConf», (123): Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Science in the Environment of Rapid Changes» (September 6-8, 2022). Brussels, Belgium: De Boeck. С. 41-49.

References

1. Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayini vid 20.09.2017 №649-r «Pro shvalennya Konceptiyi rozvitku elektronnoho uryaduvannya v Ukrayini». [Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 20, 2017 No. 649-r "On approval of the Concept for the development of e-government in Ukraine] Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017>. (Accessed 23 October 2023). [in Ukrainian]

2. Matviyenko, G.A. (2021). Cifrova transformaciya derzhavnih finansiv v Ukrayini. [Digital transformation of public finances in Ukraine]. *Visnik ONU imeni I.I. Mechnikova*. Т.26. Вип.1 (86). pp.135-140. [in Ukrainian]

3. Popov, D. I., Kotuha, O. S., Olashin, M. M. (2023). Cifrovizaciya byudzhetnoyi sistemi Ukrayini yak instrument pidvishennya publichnosti organiv derzhavnoyi vladi. [Digitization of the budget system of Ukraine as a tool for increasing the publicity of state authorities.]. *Problems of modern transformations. Series: Law, Public Management and Administration*, (7). Available at: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-7-01-11>. (Accessed 23 October 2023). [in Ukrainian]

4. Gricenko, L., Zaharkina, L., Zaharkin, O., Novikov, V., Chuhno, R. (2022). Vpliv cifrovih transformacij na transparentnist finansovo-ekonomichnih vidnosin ta finansovu bezpeku Ukrayini. [The impact of digital transformations on the transparency of financial and economic relations and the financial security of Ukraine]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(44), pp.167–175. [in Ukrainian]

5. Gricenko, L., Zaharkina, L., Zaharkin, O., Novikov, V., Chuhno, R. (2022). Vpliv cifrovih transformacij na transparentnist finansovo-ekonomichnih vidnosin ta finansovu bezpeku Ukrayini. [Digital technologies in budgetary activities]. Available at: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2021/Conf_20.09.21/28.pdf. (дата звернення : 23.10.2023).

6. Artem'yeva, I. O., Yakovenko, M. A. (2018). Derzhavnij byudzhet u cifrovu epohu: mozhливosti ta zagrozi. [The state budget in the digital age: opportunities and threats]. *Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Auditing: coll. of science Ave.* №4. pp. 137-145. [in Ukrainian]

7. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrayini vid 29.10.2001 №482 «Pro zabezpechennya zaprovadzhennya z 1 sichnya 2002 roku kaznachejskogo obslugovuvannya miscevih byudzhetiv». [Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated October 29, 2001 No. 482 "On ensuring the introduction of treasury service of local budgets from January 1, 2002"]. Available at: https://ips.ligazakon.net/document/view/MF01056?ed=2001_10_29. (Accessed 23 October 2023). [in Ukrainian]

8. Ukaz Prezidenta Ukrayini vid 05.12.2002 №1133/2002 «Pro nevidkladni zahodi shodo vdoskonalennya mehanizmov kaznachejskogo obslugovuvannya». [Decree of the President of Ukraine dated December 5, 2002 No. 1133/2002 "On urgent measures to improve treasury service mechanisms"] Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1133/2002>. (Accessed 23 October 2023). [in Ukrainian]

9. Kostenko, O. (2010). Aktualni pitannya rozvitku informacijnih tehnologij v Derzhkaznachejstvi.[Actual issues of information technology development in the State Treasury]. *Treasury of Ukraine*. №1 (4). pp. 24-25. [in Ukrainian]
10. Byudzhetnij kodeks Ukrajini. Available at. [Budget Code of Ukraine]. Available at: <http://zakon.rada.gov> (Accessed 23 October 2023). [in Ukrainian]
11. Daudova, G.V., Taukesheva, T.D., Prasol, V.M.(2023). Rozvitok cifrovizaciji kaznachejskogo obslugovuvannya miscevih byudzhetiv gromad.[Development of digitization of treasury service of local community budgets]. *Investments: practice and experience*. № 11. pp. 58 - 64. [in Ukrainian]
12. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrajini vid 06.11.2020 №690 «Pro zatverdzhennya Metodichnih rekomendacij dlya zdijsnennya reyestraciji uchasnikiv byudzhetnogo procesu na miscevomu rivni v informacijno-analitichnij sistemi upravlinnya planuvannya ta vikonannya miscevih byudzhetiv «LOGICA». [Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated November 6, 2020 No. 690 "On the approval of Methodological recommendations for the registration of participants in the budget process at the local level in the information-analytical management system for planning and execution of local budgets "LOGICA"]. Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/Nakaz_690.pdf. (Accessed 23 October 2023). [in Ukrainian]
13. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrajini vid 30.08.2021 №488 «Pro zatverdzhennya Poryadku obminu informacijeyu mizh Ministerstvom finansiv Ukrajini ta uchasnikami byudzhetnogo procesu na miscevomu rivni».[Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated August 30, 2021 No. 488 "On approval of the Procedure for the exchange of information between the Ministry of Finance of Ukraine and participants in the budget process at the local level"]. Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/Nakaz_488.pdf. (Accessed 23 October 2023). [in Ukrainian]
14. Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrajini vid 29.12.2021 №1805-r «Pro shvalennya Strategiyi reformuvannya sistemi upravlinnya derzhavnimi finansami na 2022-2025 roki ta planu zahodiv z yiyi realizaciji».[Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 29, 2021 No. 1805-r "On the approval of the Strategy for reforming the state finance management system for 2022-2025 and the plan of measures for its implementation"]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021>. (Accessed 23 October 2023). [in Ukrainian]
15. Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrajini vid 17.11.2021 №1467-r «Pro shvalennya Strategiyi zdijsnennya cifrovogo rozvitku, cifrovih transformacij i cifrovizaciji sistemi upravlinnya derzhavnimi finansami na period do 2025 roku ta zatverdzhennya planu zahodiv shodo yiyi realizaciji».[Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 17, 2021 No. 1467-r "On the approval of the Strategy for the implementation of digital development, digital transformations and digitalization of the state finance management system for the period until 2025 and the approval of the plan of measures for its implementation"]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021>. (Accessed 23 October 2023). [in Ukrainian]
16. Grinko, A.P., Hrynko, P.L.(2022). Cifrova transformaciya biznesu: teorii, problemi, mehanizmi. [Digital transformation of business: theories, problems, mechanisms]. *Scientific Collection «InterConf», (123): Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Science in the Environment of Rapid Changes» (September 6-8, 2022)*. Brussels,: De Boeck, 351 p. pp. 41-49. [in Belgium]

УДК 330
А19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці ІІ. Берегове, 2023. Вип. 4 (2023). 694 с. Текст укр., англ., угор.

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій покладається на авторів. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії.

Технічна редакція:
Вікторія МАКАРОВИЧ

Відповідальний за випуск:
Роберт БАЧО

Коректура англomовного тексту

Ніна ПОЙДА-НОСИК

Обкладинка:
Габор ПОТОКІ
УДК:

Бібліотечно-інформаційний центр «Опацої Черє Янош» при
Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці ІІ

**Публікація видання здійснюється за сприяння
Інституту Стратегічних Досліджень Угорщини.**

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.*

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90202 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

Видавництво: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 90202, м.Берегове, пл. Кошута, буд.6. (E-mail: aab-economics@kmf.org.ua), Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК №7637 від 19 липня 2022 р.

Друк: ТОВ «РІК-У» (адреса: вул. Гагаріна 36, м.Ужгород, 88000. E-mail: print@rik.com.ua). Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК5040 від 21 січня 2016 р.

Підписано до друку 20.12.2023.

Шрифт «Times New Roman».

Папір офсетний, щільністю 80 г/м².

Друк цифровий. Ум. друк. арк. 47,76.Формат 70x100/16.

Замовл. №456. Тираж 50.